

Aan de leden van de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân
Postbus 1
9100 AA Dokkum

Ons kenmerk: 2024-272140
Behandeld door: T. van der Horn
E-mailadres: t.vanderhorn@noardeast-fryslan.nl
Datum: 21 januari 2025

Onderwerp: Dreiging ruiming van 3900 graven in acht plaatsen van Noardeast-Fryslân

Geachte raad,

Op 17 december 2024 heeft S.Keizer van fractie S!N, Sociaal in Noardeast-Fryslân, op grond van artikel 52 Reglement van Orde schriftelijke vragen gesteld, over 'Dreiging ruiming van 3900 graven in acht plaatsen van Noardeast-Fryslân'. 'Dreiging' is in dit geval niet het juiste woord; zoals het persbericht van 10 december 2024 al zegt, willen we voorkomen dat graven geruimd moeten gaan worden en daarom op zoek zijn naar nabestaanden van de graven waarbij we geen rechthebbende hebben. We zijn met deze actie gestart in maart 2023. Om zoveel mogelijk nabestaanden te kunnen bereiken, brengen we deze actie jaarlijks onder de aandacht. Het persbericht van december 2024 is dan ook een vervolg / herhaling van het persbericht van maart 2023.

In deze brief geven wij antwoord op die vragen.

Vraag 1: Wie is verantwoordelijk voor de administratie van de begraafplaatsen?

Antwoord: Sinds DDFK is het cluster Gemeentewerk verantwoordelijk voor de administratie. Daarvoor waren de afdelingen burgerzaken bij de voormalige gemeenten verantwoordelijk.

Vraag 2: Hoe zit het met de andere begraafplaatsen in onze gemeente, zijn daar de rechthebbenden wel bekend?

Antwoord: Dit speelt op al onze 9 gemeentelijke begraafplaatsen. De kerkelijke begraafplaatsen zijn verantwoordelijk voor hun eigen administratie.

Vraag 3: Hoe lang is het al bekend dat de administratie niet op orde is bij de genoemde begraafplaatsen?

Antwoord: Dit was al bekend bij de afzonderlijke gemeenten vóór DDFK.

Vraag 4: Hoe kan het dat onze gemeente niet op de hoogte is wie de rechthebbenden zijn van ongeveer 3900 graven?

Antwoord: De 3900 graven zijn overwegend oude graven, uitgegeven voor onbepaalde tijd, waarvan de rechthebbenden niet (meer) bekend zijn of zijn overleden.

In alle oude, beheerverordeningen staat vermeld dat verhuizing van de rechthebbende altijd doorgegeven moet worden en dat grafrecht in het geval van overlijden van de rechthebbende binnen 6 maanden overgeschreven moet worden. Een rechthebbende van een graf was dus zelf verantwoordelijk voor het doorgeven van de juiste informatie. De administratie werd vroeger handmatig bijgehouden. In veel van deze 3900 graven is deze informatie door de rechthebbende of de nabestaanden daarvan niet doorgegeven.

Als een rechthebbende of nabestaande verzuimde de informatie door te geven dan kon het grafrecht door het college van Burgemeester & Wethouders (B & W) vervallen verklaard worden. Dit werd in de voormalige gemeenten meestal niet ten uitvoer gebracht waardoor graven vaak op naam van de 'erven van' zijn blijven staan of nog steeds op naam staan van een rechthebbende die inmiddels allang is overleden.

De huidige administratie is digitaal en gekoppeld aan de gemeentelijke basisadministratie, zodat de informatie van rechthebbenden altijd actueel is.

Vraag 5: Wanneer worden de nota's verstuurd en krijgt iedereen wel een nota voor betaling van de grafrechten?

Antwoord: De 1e week van elke maand worden de nota's opgemaakt en verstuurd. Alle rechthebbenden die grafrecht verschuldigd zijn ontvangen een nota.

Vraag 6: Hoe is de verdeling van de onbekende graven per begraafplaats die worden benoemd?

Antwoord: Burdaard 293 graven (25%) onbekend, Burum 405 graven (29%) onbekend, Damwâldsterreedsje 1303 (33%) onbekend, Kollum 1221 (49%) onbekend, Lindenhof 13 (1%) onbekend, Molenzes 54 (8%) onbekend, Munnekezijl 550 (49%) onbekend, Nijenhof 16 (1%) onbekend en Reidswâl 35 (5%) onbekend

Vraag 7: Hoeveel geld is onze gemeente de laatste 5 jaren misgelopen?

Antwoord: betreffende de huidige administratie van de laatste 5 jaren; Geen. Bij de jaarlijkse interne controle blijkt dat er geen sprake is van structurele financiële rechtmatigheidsfouten en dat er zeer nauwkeurig gewerkt wordt. De achterstanden stammen allemaal uit de pré-DDFK tijd.

Mocht je de oude administratie van de voormalige gemeenten Ferwerderadiel, Dongeradeel en Kollumerland c.a. meenemen in het verhaal, dan zou het 815 graven betreffen waarbij de termijn reeds is verlopen. De overige graven zijn uitgegeven met een termijn van onbepaalde tijd, waarbij het grafrecht al volledig betaald is. De 815 graven met een verlopen termijn hadden dus al verlengd moeten of kunnen worden. Het blijkt dat het grafrecht van het merendeel van deze graven uitgegeven is in de periode tussen 1900 en 1945. Het is aannemelijk, dat al deze voormalige en bij ons onbekende rechthebbenden zeer waarschijnlijk niet meer in leven zijn. In die tijd werd er niet gehandhaafd zoals dat zou moeten volgens de toen geldende beheerverordeningen. Hierin stond, net zoals dat tegenwoordig het geval is, dat grafrecht vervalt mits dit niet voor het einde van de lopende termijn verlengd zou worden. Ook hebben de toenmalige Colleges van Burgemeester & Wethouders verzuimd om grafrecht vervallen te verklaren in het geval als een rechthebbende kwam te overlijden en zijn of haar grafrecht niet binnen zes maanden overgeschreven was op naam van een nieuw rechtspersoon. We kunnen er allerlei berekeningen op loslaten, maar dan nog zou het om een schatting gaan van hedendaagse gemiste inkomsten. Bij slechts tien graven waarvan de termijn verlopen was heeft zich een nieuwe rechthebbende gemeld. In die gevallen is het grafrecht opnieuw uitgegeven tegen de nu geldende tarieven en voorwaarden. De voornaamste reden voor deze actie betreft ook niet alleen het financiële aspect. Het gaat er met name om, dat we;

- A. Weer een aanspreekpunt voor een graf kunnen vinden om deze aan te kunnen schrijven voor het geval het onderhoud aan het graf te wensen over laat en of het gedenkm Monument gebreken vertoont. In ongeveer 350 gevallen betreft het ook nog eens een gedenkm Monument wat op onze lijst van Funerair erfgoed voorkomt. Deze willen we behouden voor de toekomst.

- B. Na afloop van deze actie de graven waarvoor zich geen nieuwe rechthebbende heeft gemeld kunnen gaan ruimen en vervolgens het grafrecht opnieuw uit kunnen geven. Hiermee genereren we weer inkomsten en voorkomen we dat een begraafplaats uitgebreid moet worden met de zich meebrengende kosten.

Vraag 8: Waarom is er niet eerder aan de bel getrokken (voor 1 maart 2023), immers gaat het om veel misgelopen geld, terwijl er wel onderhoud moet worden gepleegd?

Antwoord: Het harmoniseren, op orde maken en samenvoegen van de oude administraties van de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. moest zorgvuldig en accuraat gebeuren. Dit heeft veel tijd gekost. Voor de desbetreffende graven is grafrecht betaald bij het aangaan van het grafrecht.

Vraag 9: Wat gaat de gemeente doen om de administratie op orde te krijgen voor de toekomst?

Antwoord: Op deze 'oude' graven van onbekende rechthebbenden na, is de administratie geheel op orde.

Vraag 10: Hoe en door wie worden de graven en gedenktekens geruimd als er niet wordt gereageerd op de oproep van de gemeente?

Antwoord: Als na een periode van 5 jaar er geen nieuwe rechthebbende is aangemeld, zal het grafrecht vervallen worden verklaard door het College van Burgemeester & Wethouders. Er worden stickers geplakt op de betreffende monumenten om nabestaanden alsnog gedurende een periode van 13 weken de kans te geven zich te melden. Daarna worden de monumenten geruimd door een extern bedrijf. E.e.a. is conform de procedures binnen de Wet op de Lijkbezorging. Monumenten die daar geschikt voor zijn worden afgeslepen om waar mogelijk hergebruikt te kunnen worden.

Daarna kunnen de graven ondergronds geruimd worden door een bij de Branche Vereniging Ondernemers Begraafplaatsbeheer (BVOB) aangesloten bedrijf. Zodra de graven 'schoon' zijn kunnen we deze weer opnieuw uitgeven.

Op deze manier wordt nieuwe grafruimte gegenereerd en voorkomen we waar mogelijk een dure uitbreiding van de begraafplaats.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân,

H.J.C.M. Verbunt, MBA
Secretaris

mr. J.G. Kramer
Burgemeester